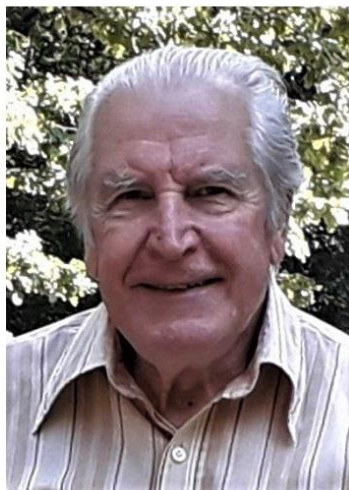

Latvijas Universitātē
LU emer.prof., Dr.fiz.,
ANDRIS BROKS

andris.broks@lu.lv
<https://blogi.lu.lv/broks/>

DZĪVES
PIEREDZE -
(zināšanas,
attieksmes,
prasmes)

DZĪVEI -
(izzīnai,
apdomai,
rīcībai)

LU izvēles studiju kurss / SDSK1034 / DOMĀŠANAS SISTEMOLOĢIJA
<https://blogi.lu.lv/broks/2019/08/31/autorkurss-domasanas-sistemologija-anno-2002/>

Kursa autora tematiskie studiju materiāli (2019.gada rudens)

3.daļa. SISTĒMU TEORIJA PRAKSĒ

3.4. PERSONĪBAS sistemoloģija (cilvēka garīgo īpašību sistēmiskā apzināšana)

PĒTNIECĪBA - jaunradoša izziņa : ko, kā, kāpēc CILVĒKS pēta?

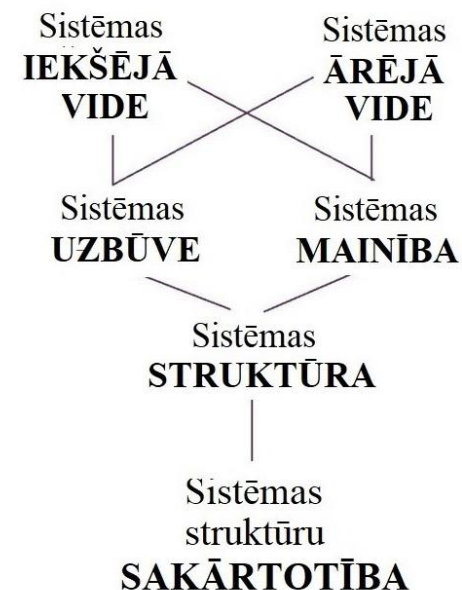
Sakārtoti jeb sistēmiski pētot Visumu, Cilvēks iegūst **jaunu** dzīves pieredzi (vispirms jau zināšanas, bet ne tikai) savu dzīves vajadzību iespējami pilnvērtīgai apmierināšanai

Pētot daudzveidīgās Visuma parādības, Cilvēks tās atveido savā Domu Pasaulē kā sistēmas. apzinot šo **SISTĒMU ĪPAŠĪBAS** - Cilvēku īpaši interesējošos sistēmu raksturojumus

Cilvēka dzīvē īpaši vērtīga ir
paša **Cilvēka kā sistēmas īpašību pētniecība** -
Cilvēka īpašību sakārtota jeb sistēmiska apzināšana

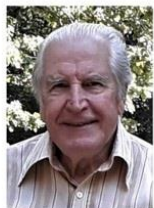

SISTĒMU vispārīgās īpašības

VISUMS - parādības - CILVĒKS - sajūtas - Domas - vārdi - SISTĒMAS

VISUMS – parādības – CILVĒKS – sajūtas – domas – vārdi - SISTĒMAS

Latvijas Universitāte
LU emer.prof., Dr.fiz.,
ANDRIS BROKS
andris.broks@lu.lv
<https://blogi.lu.lv/broks/>

LU izvēles studiju kurss / SDSK1034 / DOMĀŠANAS SISTEMOLOĢIJA
<https://blogi.lu.lv/broks/2019/08/31/autorkurss-domasanas-sistemologija-anno-2002/>

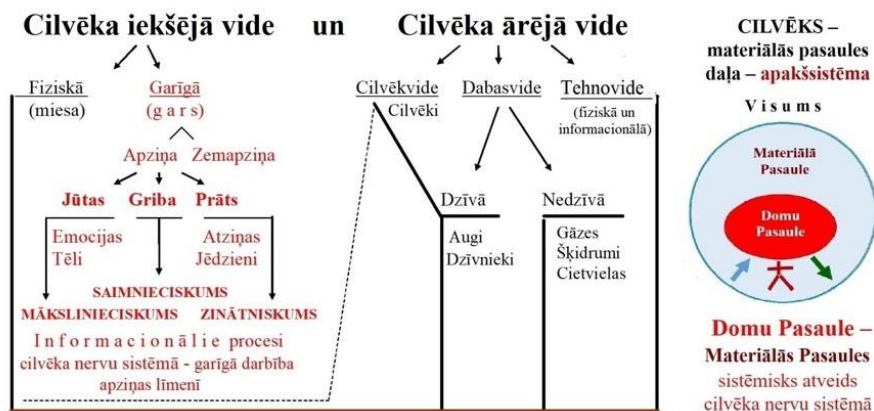
Kursa autora tematiskie studiju materiāli (2019.gada rudens)

1.daļa DOMĀŠANAS SAKĀRTOTĪBA jeb SISTĒMISMS

3.nodaļa. Lielo Domu sistemoloģija

1.3.1 Cilvēks kā sistēma

Es kā CILVĒKS esmu Visuma un Materiālās Pasaules daļa -
CILVĒKS kā SISTĒMA cilvēka Domu Pasaulē

Latvijas Universitāte
LU emer.prof., Dr.fiz.,
ANDRIS BROKS
andris.broks@lu.lv
<https://blogi.lu.lv/broks/>

LU izvēles studiju kurss / SDSK1034 / DOMĀŠANAS SISTEMOLOĢIJA
<https://blogi.lu.lv/broks/2019/08/31/autorkurss-domasanas-sistemologija-anno-2002/>

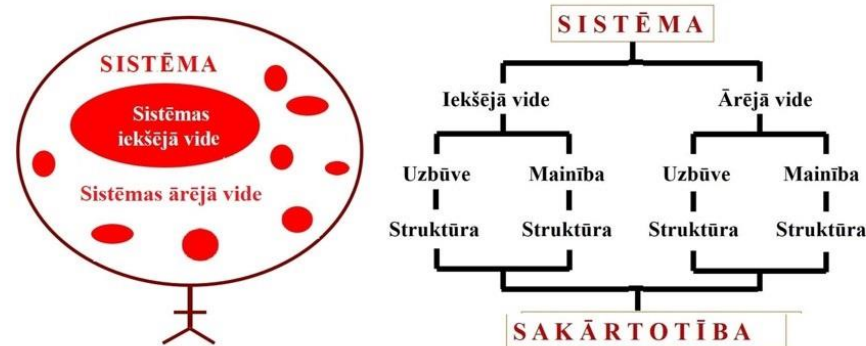
Kursa autora tematiskie studiju materiāli (2019.gada rudens)

1.daļa DOMĀŠANAS SAKĀRTOTĪBA jeb SISTĒMISMS

(Kas tā tāda «Sistēmiskā Domāšana», kas tā tāda «Domāšanas Sistemoloģija»)

2.nodaļa. Sistēmu teorijas ābece (STabc – A)

VISUMS un CILVĒKS : ikviena Visuma daļa atveidojas
Cilvēka Domu Pasaulē sakārtoti jeb sistēmiski kā SISTĒMA
Ikvienā sistēmā kā noteiktu veselumu raksturo šīs SISTĒMAS ĪPAŠĪBAS

CILVĒKS sistēmskatījumā un sistēmredzējumā – Sistēmu Teorija praksē

CILVĒKS kā SISTĒMA – sistēmas “cilvēks” fiziskās un garīgās īpašības.
Cilvēks kā INDIVĪDS un kā PERSONA gan fiziski, gan garīgi.

Cilvēks kā INDIVĪDS –
bioloģiska būtne bez
kopsaistības ar citiem
cilvēkiem – sabiedriski
noslēgta SISTĒMA

Cilvēks kā PERSONA –
sabiedriskā būtne
kopsaistībā ar citiem
cilvēkiem -
atvērta SISTĒMA

PERSONĪBA – personas garīgo īpašību kopums

**U z m a n ī b u : ikdienā ne tikai lietas, bet arī lietu īpašības
ļoti bieži tiek apzīmētas ar lietvārdiem,
kas ievērojami traucē attiecīgo parādību būtības izpratni.**

**Neaizmirsīsim, ka ikviena lieta ir tai piemītošo īpašību nesējs, konkrētās
īpašības reāli nepastāv neatkarīgi jeb atrauti no konkrētās lietas.**

Piem. - dzīvība ir dzīva ķermeņa ar lietvārdu apzīmēta īpašība.

Ikviens Cilvēks atveidojas viņa paša Domu Pasaulē kā SISTĒMA,
kuru raksturo atbilstošās Cilvēka kā sistēmas īpašības.

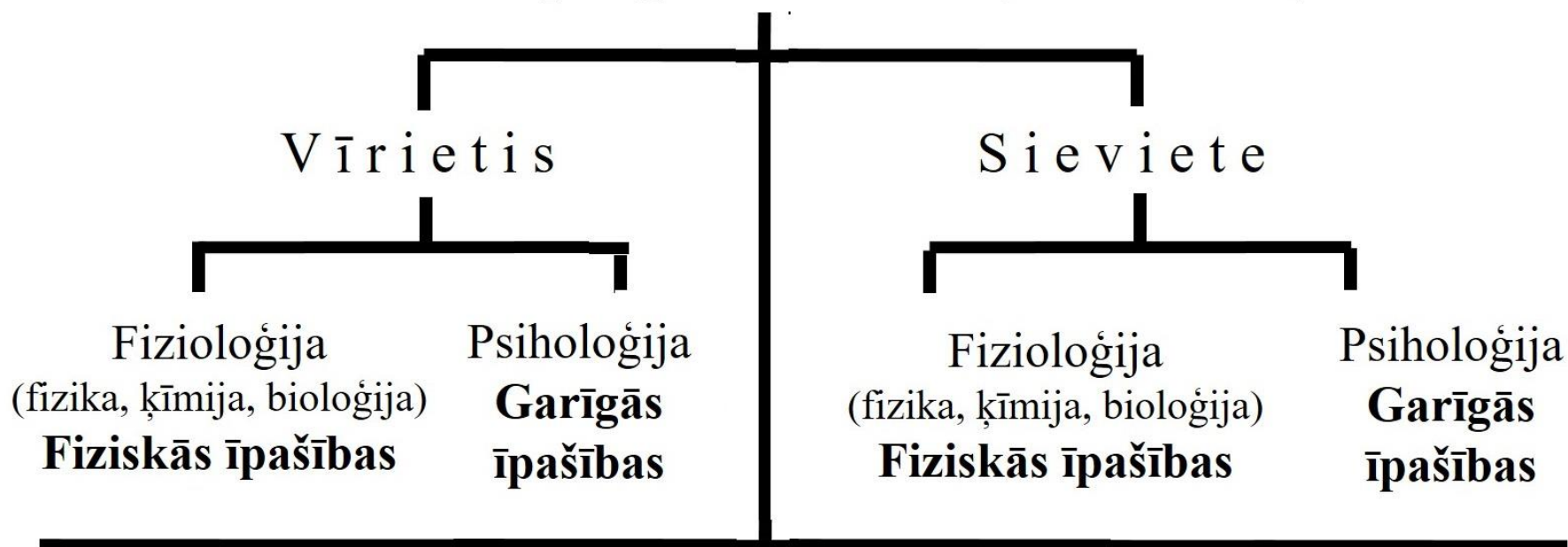
Cilvēka īpašības ir neatdalāmi kopsaistītas ar Cilvēku !

PERSONĪBA nav lieta, bet Cilvēka garīgo īpašību kopums!

*Taču i e v ē r o s i m : lietu īpašības nav lietas, taču ne jau tikai
lietas, bet visas domas Cilvēka Domu Pasaulē
tiek domātas sakārtoti jeb sistēmiski!*

PERSONĪBA – cilvēka kā sabiedriskas būtnes jeb personas īpašību sistēma

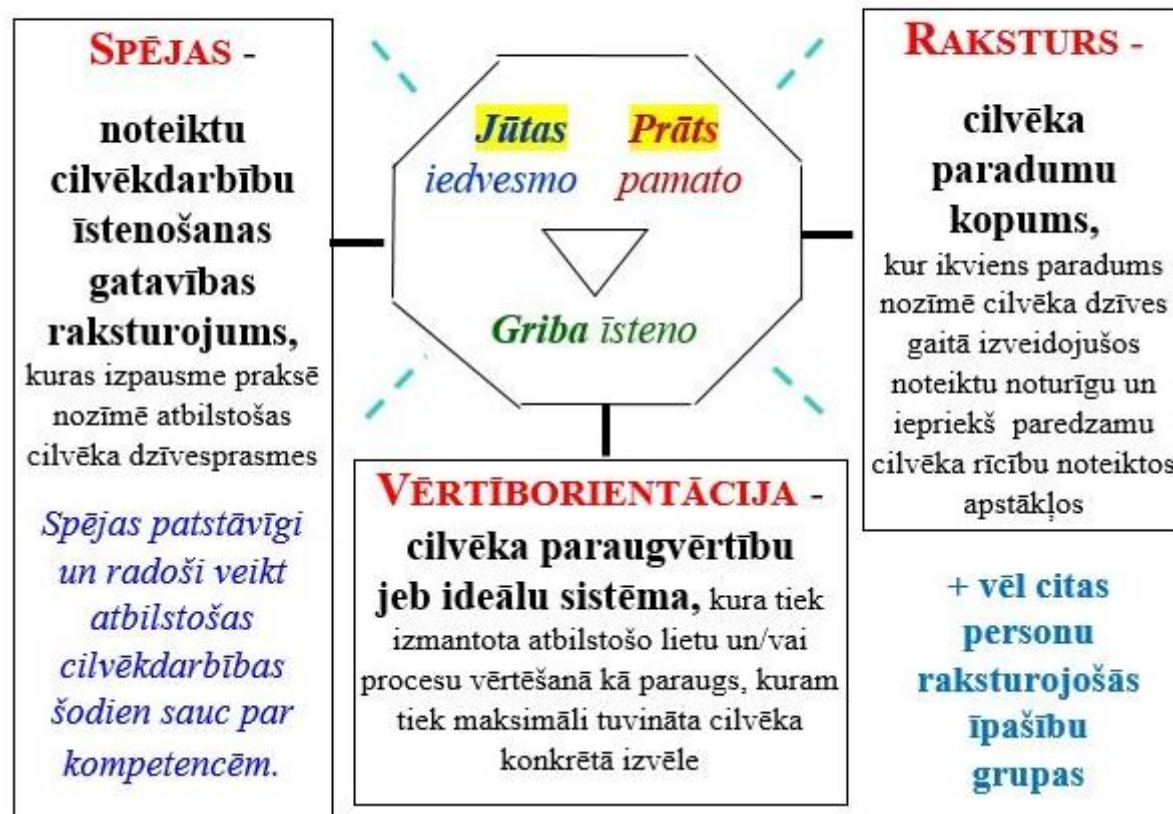
CILVĒKS – garīga dzīva būtne, Visuma daļa

Gribas, Jūtu, Prāta kopsaistība Cilvēka / Personas **PERSONĪBĀ**

Personas garīgo īpašību sistēmas kodols

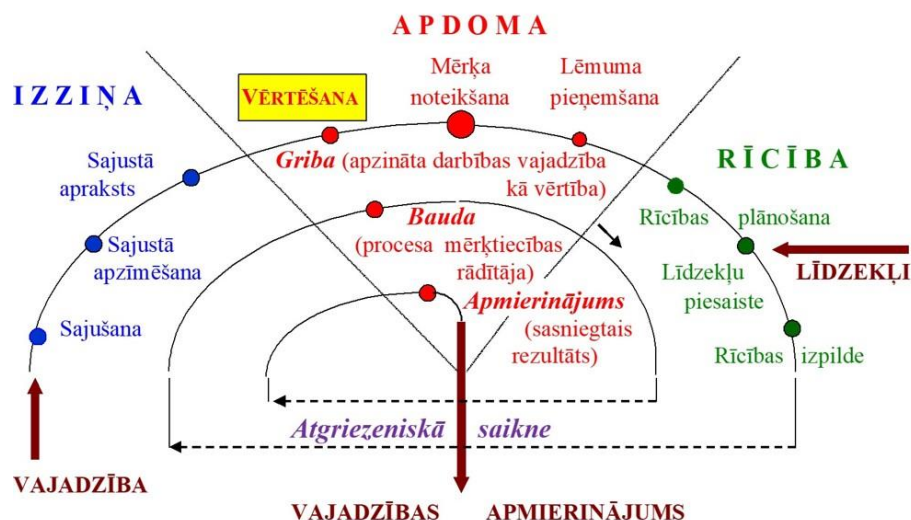
(un dažas galvenās personību veidojošo īpašību grupas - apakšsistēmas)

Turpinājumā pievērsīsim īpašu uzmanību cilvēka GRIBAS būtības un sūtības sistēmiskai apzināšanai

GRIBA – gribasspēks ir ikvienas mērķtiecīgas cilvēkdarbības īstenošanas pamatā, šī ikvienam cilvēkam nepieciešamā īpašība ir mūsu individuālās un kolektīvās jeb sabiedriskās **dzīves** universalās hierarhiskās struktūras APDOMAS posma sastāvdaļa.

Mērķtiecīgu cilvēkdarbību vadības process
(trīs vērtēšanas mērķtiecīgas darbības apdomā)

GRIBA – ikvienas cilvēkdarbības sākotnējās vērtēšanas procesā apzināta vajadzība, kam seko cilvēkdarbības pamatota mērķa uzstādīšana un lēmuma pieņemšana.

Apzināta GRIBA raksturo cilvēkdarbības vērtīborientāciju kopumā.

Gribas īstenošanos rīcībā savukārt raksturo un mērķtiecīgi vada procesa **bauda**, bet noslēguma tiek vērtēts sākotnējās vajadzības apmierinājums.

Baudas un apmierinājuma vērtējumi cilvēka un sabiedrības dzīvē

BAUDA APMIERINĀJUMS	Pozitīvs vērtējums (pašvērtējums)	Negatīvs vērtējums (pašvērtējums)
Labs vērtējums (sabiedrības vērtējums)	Labs / Pozitīvs	Labs / Negatīvs
Slikts vērtējums (sabiedrības vērtējums)	Slikts / Pozitīvs	Slikts / Negatīvs

**L a b a s un pozitīvas baudas un apmierinājuma
p i e r e d z e s v e i d o š a n a - t a s i r l a b a un pozitīva cilvēka
g r ī b a s s p ē k a audzināšanas pamats !**

Citiem vārdiem, lai veidotu labus un pozitīvus cilvēkus labai sabiedrībai - ir jāveido ikviena cilvēka labā un pozitīvā dzīves pieredze. Dzīve bez pietiekamas pozitīvas un labas baudas un apmierinājuma pieredzes “atražo “ nelabu dzīvi. Nepaēdis, nedrošībā dzīvojošs un nevienam nevajadzīgs cilvēks ir spiests dzīvot nelabu dzīvi, kuru parasti raksturo arī nelabvēlīga dzīves vide.

Cilvēka gribas veidošana - VĒRTĪBORIENTĀCIJA

(dzīves vajadzību apzināšana, vērtīborientācija, gribasspēka attīstība)

Gribošs cilvēks ir motivēts cilvēks, kurš ir veicis apzinātu izvēli kādas konkrētas vajadzības apmierināšanas procesā. **Griba kā apzināta vajadzība** jeb motivācija tālāk **nosaka ikvienas apzinātas cilvēkdarbības mērķi**. Veicot mērķtiecīgas cilvēkdarbības, to izpildes gaitā tiek vērtēta attiecīgās darbības mērķtiecības īstenošanās – parādās jēdzieni “bauda” un “apmierinājums”.

Atsevišķa cilvēka darbības gaitā piedzīvotā pozitīvā bauda un darbības rezultātā gūtais pozitīvais apmierinājums rosina cilvēku atkārtotām pozitīvām baudām un pozitīviem apmierinājumiem. Pozitīvā bauda un pozitīvais apmierinājums kā cilvēkdarbību īstenošanas pozitīvā pieredze ir cilvēku **personīgo** interešu attīstības pamatdzinuli. Negatīvā pieredze pamato izvairīšanos no negatīvām baudām un neapmierinājumiem nākotnē. **Pozitīvas baudas un pozitīva apmierinājuma izraisīšana ir cilvēkdarbību personīgās motivācijas jeb gribas attīstības pamats**. Kas savā dzīvē kaut reiz ir izjutis pozitīvu cilvēkdarbības sniegto personīgo baudu un apmierinājumu, tas šādas izjūtas gribēs arī turpmāk.

Augstākā viscilvēciskā bauda ikvienā cilvēkdarbībā - MĪLESTĪBA !

Augstākais viscilvēciskais apmierinājums - LAIME !

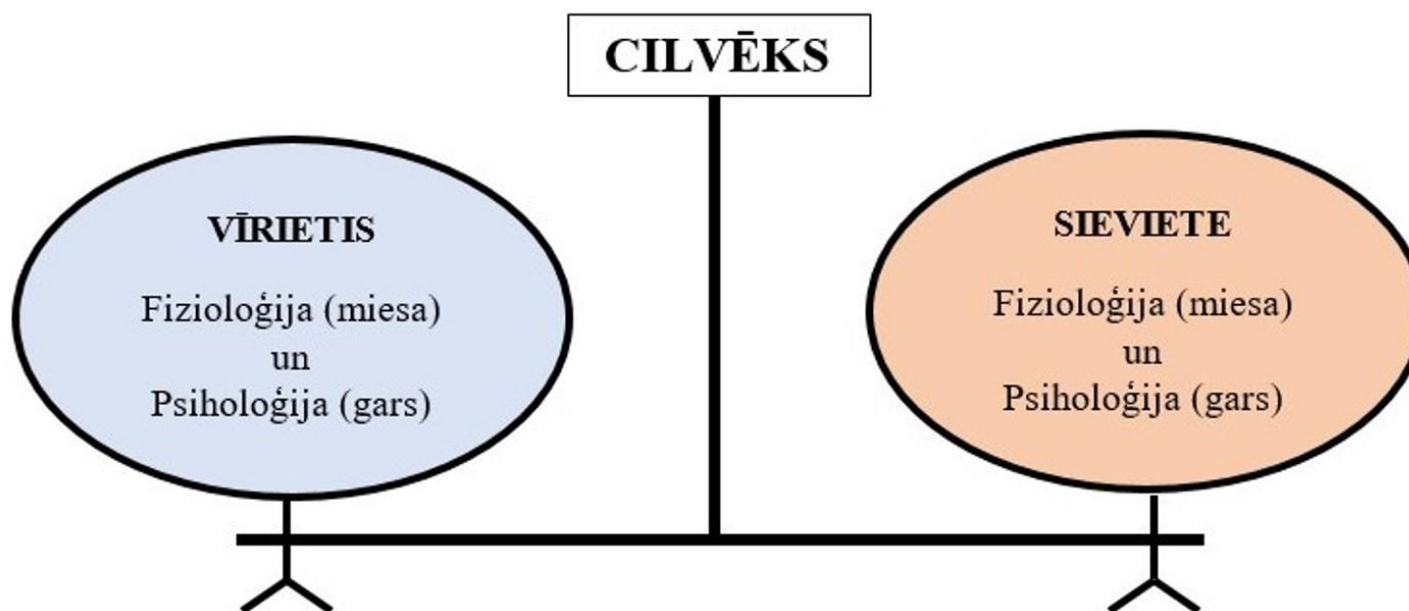
Mīlestība, laime - ar noteiktas cilvēka vajadzības apmierināšanu saistītas **j ū t a s** , kas apliecina ļoti sekmīgu cilvēkdarbību īstenošanās procesu un rezultātu. Process var rosināt mīlestības jūtas, bet sasniegtais rezultāts - laimes izjūtu. Diemžēl, bet dzīvē sastopam arī ar negatīvās izjūtas - naidu un nelaimi. Baudu sagādā darbības izpildes optimāls īstenojums.

Mīlestība kā īpašas jūtas liecina par īpašu attieksmi ceļā uz kādas noteiktas vajadzības apmierinājumu. Mīlestība izpaužas kā īpaša uzmanība, rūpes, gādība attiecībā pret kādu noteiktu lietu vai procesu, kas saistīti ar noteiktas mērķtiecīgas cilvēkdarbības jeb vajadzības apmierināšanas sekmīgu īstenošanos. Mīlestība liek pamatu Laimei !!!

Mīlestība - īpašas jūtas, kas raksturo augstāko baudu mērķtiecīgu cilvēkdarbību izpildē. Mīlestība ir, ja mērķtiecīgā procesā īstenojas ļoti pilnīga saskaņa starp esošo un vēlamā.

Bezmērķīgā dzīvē nav mīlestības - mīlestība vienmēr ir vai nav pa ceļam uz kādas vajadzības mērķtiecīgu apmierinājumu. Mīlestība pastāv mainībā - tā nāk un iet, maina savu intensitāti atbilstoši cilvēkdarbību norisei. Mīlestība ilgst noteiktu laiku - kamēr īstenojas mērķtiecīgais process - tiek sasniegts noteiktais mērķis. Mīlestībai nepieciešams process – atrašanās procesā.

Dzīves pamatvērtības: darbs un ģimene

Dzīvē īstenojas ļoti daudzveidīgas vīriešu un sieviešu partnerattiecības (kopsaistības), svarīgākās no kurām raksturojas kā darba attiecības un ģimenes attiecības.

Cilvēkiem vajag
un vairums no viņiem grib augstvērtīgu **DARBU** un **ĢIMENI** –
jo tikai darba un ģimenes dzīve kopsaistībā sniedz augstāko cilvēcisko
dzīves baudu un apmierinājumu.

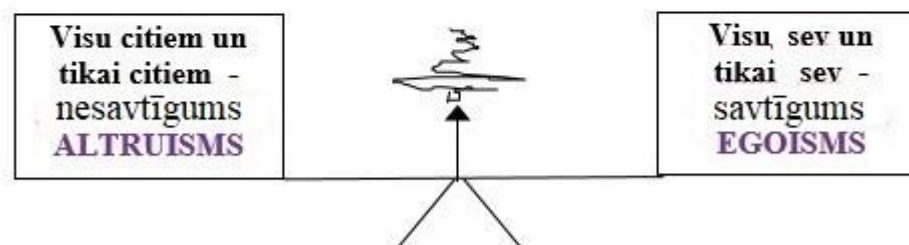
Vīrieša un sievietes partnerattiecībās - kopdzīvē mīlēt un būt mīlētam
- **nozīmē būt abpusēji ļoti vajadzīgiem.** Vīrietim vajag sievieti un viņam ir jābūt
vajadzīgam sievietei. **Mīlestība ir tad, ja savstarpējās vajadzības**
apmierināšanas procesā visaugstākā mērā īstenojas saskaņa starp esošo un
vēlamo ! Vīrietis kopdzīvē vairāk tiecas pēc laimes (rezultāta), kamēr sieviete
par visu vairāk vēlas mīlestību (procesu). Citiem vārdiem, vairumā gadījumu
vīrietis alkst pēc apmierinājuma, sieviete - pēc baudas. Te arī pamats zināmām
nesaskaņām, kas kopdzīvē ir jāpārvar un/vai jānovērš. Ilgstoši ritot sekmīgai
cilvēku kopdzīvei, to pavada laikā rūdīta mīlestība. Ik gads tā noslēgumā dāvā šī
dzīves posma laimi, secīgi aužot dzīves laimi kopumā.

Dots devējam atdodas - dodot gūtais neatņemams :

cilvēkattiecību - mijiedarbību jeb kopsaistības līdzsvars

Garīgi līdzsvarotas personas personība
(ES kā persona esmu sabiedrības struktūrelements)

Tu Man - Es Tev : līdzsvarotas cilvēkattiecības,
nenonākot egoisma (individuālisma)
vai altruisma (kolektīvisma) galējībās

Sabiedrības intereses, vajadzības
(bauda un apmierinājums)

Personīgās intereses, vajadzības
(bauda un apmierinājums)

***JŪTAS** iedvesmo, **PRĀTS** pamato, **GRIBA** īsteno*